DISPUTATIO MEDICA, INAUGURALIS, DE HYPOCHONDRIASI.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.

ACADEMIÆ EDINBURGENÆ PRÆFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,

Et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICÆ decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini ſubjicit

STANHOPE BAYNES,

ANGLO-BRITANNUS,

Soc. Med. Edin. Soc.

Eſt quodam prodire tenus, ſi non datur ultra. HOR.

Prid. Id. Junii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M,DCC,LXXVII,

350337

WELLCOME INSTITUTE LIBRARY

Patri ſuo optimo, atque cariſſimo,

Admodum reverendo,

ROBERTO BAYNES,

Rectori Stonham Aſpal,

In comitatu Suffolcienſi

Pacis praefecto,

Exiguum licet grati animi, et obſervantiae,

Teſtimonium;

Nec non

EDVARDO BROUGHTON,

ARMIGERO,

Ob benignitatem et amicitiam,

Quibus eum ſemper tractavit,

D. D. C. Q.

AUCTOR.

For

Doct^{r} Andrew Duncan—

s a trivial but sincere

est of Friendship, & as an

cknowledgement of the

rivate Benefits & pub-

lick Advantages receive'd

by his most.

humble Servt

the Author

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

HYPOCHONDRIASI.

DEFINITIO hypochondriaſis ab egregio noſtro Culleno tradita, aliis a ſcopo aberrantibus, merito anteferenda videtur, paucis modo additis, ut ipſe in praelectionibus admonet.

Dyſpepſia cum languore, torpore, metu, moeſtitia, in temperamento melancholico.

HISTORIA MORBI.

In ſymptomatum enarratione haud alienum fore ducimus, eundem ſequi ordinem, quo munia cor-

poris naturalia, vitalia, ſimulatque animalia, affici-
untur.

Nequaquam, ut alii permulti, hicce morbus ſubito ingruit, ſed primordia ejus neque ipſi aegro neque medico facile dignoſci poſſunt; paulatim vero atque ſubdole ingraveſcit, ita ut per ſymptomata jamjam enumeranda ejus natura omnibus tandem pateat.

Quodam mentis aeque ac corporis praegreſſo torpore, cibi appetentia a ſtatu ſano magis magiſque pedetentim alienatur, nullique inſervit ordini, modo etenim ſolito major atque effraenata evadit, modo autem penitus proſternitur, aut tantopere vitiatur, ut abſurda vel incongrua expetat; ſummo vero odio proſequatur, quae ſumptu facilia atque ſalutaria forent; potus cujuſcunque ſit generis faſtidio habetur; plumbeus denique dolor, qui, cibo deglutito, ventriculum et praecordia nunquam non aggreditur, omnia cogit averſari ciborum genera, eaque quaſi tormenta reformidare.

Paulo ſerius inflationes rugituſque inteſtinorum adoriuntur, quibus acidae eructationes, nauſea, dolor circa cardiam rodens, gulae affectiones ſpaſmodicae ſuccedunt.

Nunc

Nunc vero ingeſta, magna ex parte, adhuc cruda atque immutata, ingenti viſcidae materiae copia commiſta, regurgitantur, et haec ſaburra modo tam acida eſt, ut hebetet dentes, modoque tam acris ut, juxta aliquos auctores, pannos carbaſeos rodat, et aliquando foetore ova diu incubata refert. Haec autem ſymptomata poſt macularum eruptionem leviora redduntur.

Si ingeſta per pylorum tranſmittuntur ſpaſmi, inflationes enormes, nec non dolores lancinantes, praecipue ſub coſtas ſpurias, in hypochondriorum utraque, maxime vero in ſiniſtra regione, inteſtina tentant, et in hac nonnunquam tumor duriuſculus ſentitur; ſubtus ventriculum pulſatio immanis percipitur, interdum regiones lumborum ventremque nephriticos colicoſque mentientes, cruciant dolores; alvus plerumque pertinaciter aſtricta, aliquando autem liquida evenit, et murmura et borborygmi aegrum turbant, quorum cauſa flatus, ubi primum per inferiora vel ſuperiora expelluntur, induciae quaedam, ſed raro diuturnae, a doloribus conceduntur.

Sputatio continua aegrum infeſtat, et ideo ſputatores nuncupabantur hypochondriaci.

Nocturna quies per incubum vel triſtia inſomnia turbatur; et, quamvis ſomnus, omnium labo-

rum

rum et ſolicitudinum medela atque perfugium eſſe exiſtimetur, tamen ex eo, hoc morbo laborantibus, dolores quamplurimi metuſque oriuntur, dum nil praeter triſtiſſima ſpectacula oculis objici videtur.

Jam ad munia vitalia tranſeundum eſt.

Cordis tremoribus crebris atque palpitationibus per intervalla gravatur aeger; pulſus tardus eſt, et durus.

Reſpiratio difficilis, et ad motum quemvis, laborioſa evadit; nonnullos etiam paroxyſmi graves aſthmatici impetunt.

Functiones animales morbo haud immunes reſtant.

Corpus invito tardeque movetur. Animus, metui praecipue mortis, moerori, inquietudini, moroſitati, zelotypiae, praviſque ſuſpicionibus omnis generis, valde redditur proclivis, ita ut, abſque ulla juſta occaſione, haecce pathemata quam pertinaciſſime foveat; porro, hominum conſortia fugiunt, ſolitudinemque anxie quaerunt, ne mens, uni ſemper meditationi intenta, aliorum turbetur colloquio; nulli ſunt propoſiti tenaciores, nulli majori gaudent facultate, totam mentem uni atque eidem cogitationi penitus adhibendi;

hinc

hinc merito obſervatum eſt, melancholicos caeteros ingenio praeſtare.

Sunt denique quaedam ſymptomata, totum quae corpus infeſtant, et in ordinem haud reduci poſſint; anne talia ſunt, ſaburrae atrabiliariae nonnunquam ſanguinolentae, modo per vomitum modo per alvum eliminatae?

Frequentes deſidendi conatus aegrum exercent. Dolore ardenti, qui aliquando partem ejus unicam affligit, lingua laborat. Maculae luridae atque vibices per totam corporis ſuperficiem, maxime vero in inferioribus extremitatibus, ſeſe oſtendunt. Hydrops vel icterus inferuntur. Vertigo et ſtupor, tinnitus aurium, cum auditu difficili et oculorum caligine, frequenter occurrunt. His adjice dolores atrociſſimos capitis; artus etiam dolore obtuſo, ſaepius acuto, diſtorquentur. Melancholia et mania aliquando ſuperveniunt, quae laborantis vitam tam gravem tamque miſerabundam reddunt, ut aliquando finem laboribus quaerere cogatur, vim ſibimet ipſi inferendo.

Horum multa tamen raro occurrunt, donec morbus inveteratus evaſerit, altaſque radices acquiſiverit.

Licet ſymptomata hujus morbi ordine quodammodo methodico recenſere conati ſumus, tamen

men agnoſcendum eſt, quod rariſſime, in eodem homine, hunc ordinem vel numerum ſequantur.

Quamvis per intervalla remiſſiones patiatur morbus, tamen nunquam ſanitate integra et illibata fruitur aeger, ſed continuo plus minus opprimitur; interdum tam mitia eveniunt ſymptomata, ut quaſi prorſus abire diſſimulet; ſed, heu! iterum novo quaſi impetu recrudeſcit.

Aliquando paucis menſibus, ſaepius pluribus annis, curriculum implet; et nonnulla proſtant exempla, in quibus paucos intra dies a primo ingreſſu ferias egerit.

THEORIA.

Morbus de quo, hoc tentamen ſcripturi ſumus, praeclarum praebet documentum, quanti ſemper momenti eſt, aegri, cujus ſalutis curam gerimus, temperamentum ejuſque cognoſcere cauſam, ut ſic nobis morbi, quo laborat, natura apprime innoteſcat.

Quoniam illi, qui melancholico ſunt temperamento, praeſertim, imo veriſimiliter, ſoli verae hypo-

hypochondriaſi obnoxii ſunt, neceſſarium eſſe videretur, cauſas indiciorum, per quae ab aliis talis corporis conditio dignoſcitur, perfunctorie inveſtigare ; et, uti imagines contrarii coloris aliae aliis invicem lucem affundunt, hoc animo pauca de temperamento ſanguineo, quod melancholico contrarium eſſe putamus, dicere conabimur : Hinc noſtra de morbi natura perceptio non ſolum clarior fiet, ſed diſcrimen eum inter et hyſteriam evidentius atque facilius reddetur.

Si enim haecce duo temperamenta inter ſe conferre velimus, ex diametro oppoſita eſſe inveniuntur.

Gaudet etenim temperamentum melancholicum nigris, ſiccis, atque criſpatis multum capillis, oculis nigreſcentibus, et vultu ſubatro, ſtrictiori corporis habitu, muſculis firmioribus, cute denique nec molli nec laevi ; porro, aſpectu notatur meditabundo ; arteriae exiles ſunt ; venae autem in ſuperficie corporis eminent. Motus muſcularis tardus atque torpidus evadit, alvus fere aſtricta, et ſenſilitas magnopere imminuta eſt.

Huic corporis conditioni mentis functiones omnino quadrant ; nam, intellectus percipiendique facultas tarda atque inertia occurrunt ; ideae non niſi pigre in ordinem rediguntur.

Lentius

Lentius atque tardius, quam ulli alii, odio, amore, vindicta, aut gaudio excandeſcunt; quicquid autem ingenio vel animo ſemel ſuſcipiunt, ſumma pertinacia proſequuntur.

Ab hoc autem corporis et animi habitu, omni prorſus re differt temperamentum ſanguineum; quod, ut de aliis ſileam, capillis inſignitur mollibus atque humidioribus, colore nunc rubeſcente, nunc candente, vel quovis ullo alio, ſi modo nigrum excipias, inditis, nec ut in melancholico tam multiplices ſinuantur in orbes, florida plenaque facie, molliori atque laeviori cute, corpore craſſo, lepido, laetoque fronte, muſculari prompto ac agili motu pollet; alvus laxior fere ſeſe habet, ſenſilitas exquiſita eſt, acumen ingenii impigrum, ſermones alacres, denique animus perfacile pathematibus afficitur hilaribus et jucundis.

Ex lineamentis horum temperamentorum ſupra deſcriptis, manifeſto conſtat, quod inter ſe longe lateque differant, et hancce diverſitatem, ex quadam cauſa cuique propria originem ducere, nemo ſanus negabit; qua ex re talis pendeat cauſa, proxime explorandum venit.

Imprimis, praemonendum eſt, ſanguinis molem in melancholico longe aliter quam in ſanguineo diſtributam eſſe; in illo enim in venas, in hoc autem

tem temperamento in arterias praeponderat, ut ab erudito Gaubio bene his verbis obſervatum eſt.

'In ſtrictioribus contra corporibus vaſa majora 'magis diſtenduntur, venaeque, prae arteriis, laxi- 'ores ultra modum tumeſcunt.'

Senſilitas totius nervoſi ſyſtematis, acutior aut hebetior, pro tenſione cerebri majori aut minori, redditur; et haec non ſolum a plenitudine ejus arteriarum, ſed a celeritate, qua per has propellitur ſanguis, dependet; ad hanc rem elucidandam phrenitis et ſyncope pro exemplis inſerviant. In priori, ſanguis ad cerebrum majori ſolita copia mittitur; ac porro per vaſa ejus, et praeſertim arterias, rapide pellitur, a quo ſyſtema tam ſenſile redditur, ut ſonus aures, vel minimus, vel lucis impreſſio quantulacunque, oculos offendat.

In ſyncope vero, ſanguine vix uſque ad cerebrum adveniente, corpus fere omnino inſenſile evadit.

In melancholico temperamento arteriae totius ſyſtematis, et idcirco etiam cerebri ex cauſa ſupra memorata, non ſolum minorem ſanguinis copiam, quam in ſanguineo temperamento continent, ſed etiam hanc ipſam torpide tardeque propellunt; quocirca cerebri tenſio, vel vigor in tem-

peramento melancholico minor eſt; et hinc ſenſilitas totius nervoſi generis, in eadem ratione minor eſt, et inde etiam irritabilitas muſcularium fibrarum, quae ſenſilitati nervoſi ſyſtematis ſemper reſpondet, obtuſior efficitur, quam in ſanguineo; in hoc enim arteriae amplius diſtenduntur, et ſanguis per illas velocitate majori tranſit; et hinc tonus ſeu tenſio cerebri, et inde ſenſilitas nervoſi ſyſtematis in genere, ſed ſpeciatim muſcularium fibrarum, irritabilitas augetur.

His collatis, una primaria cauſa, cur circuitus in temperamento melancholico, quam in ſanguineo, tardior fit, liquido, ni fallor, appareat; ob torporem, nempe, ſive defectum irritabilitatis in cordis et arteriarum fibris muſcularibus.

Quidam, fortaſſe de hujuſce theoriae veritate dubitantes, perhibere conentur, quod irritabilitas muſcularium fibrarum, per ſtatum cerebri, vel vim nervoſam, minime afficiatur, has vero fibras per ſuam vim inſitam ſolummodo agere. Omnia proferre argumenta, quae ad hanc opinionem refellendam adduci poſſint, limitibus hujuſce diſſertatiunculae minime competit. Rationi maxime conſentaneum videtur, et per experimenta equidem confirmatum eſt, quod vis inſita muſculorum, muſculariumque fibrarum, a vi nervoſa dependeat,

pendeat, vel ei ad amuſſim congruat, ut ovum ovo; igitur utraque a cerebro earum ſcaturigine communi proveniunt.

Praeterea, ſenſilitas totius ſyſtematis, et irritabilitas muſcularium fibrarum, abſque cerebri tono, ſeu tenſione, augeantur, quo magis arteriae, quae et fibras muſculares, et cerebrum, necnon nervos, jugiter ſuppeditare obſervantur, a ſanguine diſtenduntur, et quo celerius hic ſanguis earum lumina percurrit; phlegmone hujus opinionis praebet illuſtrationem. Et, nonne ſenſilitas ſanguinei temperamenti major, ab evolutione phlogiſtô, per actionem arteriarum magis acceleratam, extricati redditur?

Talem opinionem confirmare videtur, quod omnibus notum eſt, vim ſcilicet vitalem praecipue a calore pendere; et, cum hic magnopere minuitur, ingens torpor inſenſibilitaſque oritur, ut in veſpertilionibus, aliiſque avibus quae per totam hyemem vita quaſi orbatae videntur; ſi hoc verum eſt, in promptu erit rationem reddere, cur ſenſibilitas irritabilitaſque, in temperamento melancholico, valde minora eveniunt, quam in ſanguineo, nempe, quia in illo arteriarum actio minor eſt, et nonniſi in parva copia evolvitur phlogiſton.

Denique,

Denique, conditio ſolidi ſimplicis in ſingulo temperamento diverſa notam diſcriminis exhibet. Procul dubio etenim ſtatus eſt flexibilitatis, et elaſticitatis hujus organi, motui muſculari prompto et facili accommodatiſſimus. Hac conditione ſanguineum temperamentum gaudere, melancholicum autem rigiditate errans carere videtur. Ex hac rigiditate fit, quod motus muſcularis tardior et difficilior evadat.

Poſtremo, quoniam membranae finibus nervorum obductae in temperamento melancholico, in genere denſiores atque rigidiores ſunt, quam in ſanguineo, neceſſe eſt, ut impreſſio, quae in temperamento ſanguineo ſenſationem ciere queat, nullam in melancholico excitet; condenſatio cutis manuum opificum aucta, et inde ſenſilitas ejus partis imminuta, nemini ignota ſunt.

Ex omnibus ſupra dictis, cauſam colligere poſſimus, cur ſenſilitas ſyſtematis temperamenti melancholici obtuſior eſt, et motus ejus et munia corporea in genere torpidiora, atque tardiora occurrunt.

Tranſeundum ſit ad cauſam animi, in utroque temperamento, diverſitatis inveſtigandam; ſed de hac valde perfunctorie tantum dicere licet; obſervatio

ſervatio quotidiana clare oſtendit, inexplicabilem quandam ſympathiam corpus inter et animum exiſtere; quo magis corpus validum, et naturaliter ſenſilius eſt, eo animus hilarior, atque erectior, ſeſe habet; et vice verſa:

Hinc metuunt cupiuntque, dolent gaudentque. Virg.

DIAGNOSIS.

Hyſteria, dyſpepſia vera, et melancholia, ſoli videntur eſſe morbi, qui hypochondriaſis ſpeciem prae ſe ferre, talique ſub larva medicum fallere queant.

De his igitur ordine. Si vel auctoritatem priorum ſerviliter ſequi, vel ab analogia tam aliena, opiniones male ſtabilitas tradere medici, haud tam proclives fuiſſent, proferre diſcrimen hyſteriam inter et hypochondriaſin vix opus eſſet, ſaltem primo utriuſque inſultu; hoc etenim tempore ulli vix alii morbi magis inter ſe differunt; etſi autem hyſteria, poſtquam diu duraverit, ſymptomata hypochondriaſi exſerat ſimilia, uti ſunt dyſpepſia, inflationes, appetentia cibi prava, &c. haec

haec a debilitate per crebros violentoſque paroxyſmorum regreſſus illata oriuntur.

Quoniam hypochondriaſis et hyſteria jam diu a ſpectatiſſimis medicis pro morbo eodem tractatae ſunt, nos magis dilucidos accuratoſque eſſe oportet in iis dignoſcendis; eo igitur, memoriae cauſa, in quatuor capitula, quae de diagnoſi dicturi ſumus, dividere libet; quorum in primo, De cauſis eorum remotis; 2do, De cauſa proxima; 3tio, De ſymptomatibus; 4to, De cura, agemus.

Quoad cauſas remotas: Hypochondriaſis ſexus virile, hyſteria foeminas, raro aut nunquam viros, adoritur.

Diverſis porro vitae periodis annique temporibus occurrunt. Temperamentum melancholicum hypochondriaſi praecipue obnoxium eſt, hyſteriae vero ſanguineum; proinde hypochondriaſis plerumque non niſi aetate ad ſenium vergente occurrit; quo tempore libramen ſanguinis, ob rigiditatem arteriarum auctam, magis magiſque in venas divertitur; hinc ſenſilitas imminuta; hyeme etiam ſaepiſſime incipit, cum ſanguis ab externis ad corporis internas partes determinetur, et torpor ſyſtematis per frigus augeatur.

Hyſteria

Hyſteria primos fere facit impetus ſub vitae meridiem; et cum idcirco plethora praevaluerit, per quam ſenſilitas valde exquiſita redditur; hoc confirmatur obſervando, hyſteriam frequentius occurrere juxta periodum tributum lunare ſolvendi, vel hocce morbide impedito; quinetiam, tempeſtate aeſtiva, cum ſenſilitas et mobilitas ſyſtematis, et fortaſſe hilaritas animi, per calorem temporis genialem, augeantur. Inſuper, inſenſilis atque torpidus corporis habitus homines hypochondriaſi opportunos reddit; e contra, illae, quibus ſenſilis atque mobilis tum animi tum corporis habitus eſt, hyſteriae maxime accommodatae ſunt. Quod ad cauſam proximam attinet; nihil aliud eſſe videbitur in hypochondriaſi praeter generalem ſyſtematis torporem, qui digeſtionis organa praecipue et ſyſtema ſanguiferum impetit; inde eorum munia manca atque vitiata valde evadunt.

Cauſa autem proxima quae hyſteriae originem praebet manifeſto eſt inteſtinorum ſpaſmus, qui ex cauſis atoniam et mobilitatem generantibus originem ducit; et inter tales fortaſſe referri meretur ardens et immane deſiderium libidini venereae indulgendi; cur tubus inteſtinalis, prae

caeteris,

caeteris, afficiatur, ſenſilitas ejuſque mobilitas major, in cauſa eſſe videtur.

De ſymptomatibus. Quanquam ſpaſmi quandoque inteſtinorum et gulae in hypochondriaſi accidunt; tamen ab imo ventre oriri, vel in ejus cavo locum ſubinde mutare, et tandem ad fauces aſcendere, nunquam obſervati fuerunt; ſed in hoc malo, ubi incipiunt, ibi, ſede immutata, manent.

Quinetiam, quamvis reſpiratio hypochondriaſi laborantium a ſpaſmo oeſophagi, ſpeciem globi hyſterici prae ſe ferenti, paululum impediatur; tamen nunquam tam magnus exoritur, ut aegro ſuffocationem minitetur. Praeterea, umbilicalis regio in hypochondriaſi prominet, ſed in hyſteria retrorſum deprimitur; et, quanquam in priore dolor fixus, et uni parti capitis inſidens, clavumque hyſtericum referens, aliquando occurrit; talis tamen affectio haud frequens eſt, et forſitan vix unquam, niſi in ea hypochondriaſis ſpecie quae, ab hyſteria ortum ducens, ejus magna ex parte typum induit, oritur. Porro, hypochondriaci contractionibus convulſivis nunquam exercentur, nec animo deficiunt, nec ſenſu et motu ſic orbati ſunt, ut de iis conclamatum ſit; cum, e contrario, hyſteria laborantes ſaepius in tanta animi

nimi deliquia incidant, ut proſtent exempla, quae confirmant, earum nonnullas pro revera mortuis ſepulchris reconditas fuiſſe.

Denique, hypochondriaci nunquam valetudine per intervalla fruuntur; hyſterici fere duos inter paroxyſmos illibata gaudent ſanitate. Confirmata et pura hypochondriaſis vix unquam ſanatur; hyſteria, licet pertinaciſſima, ſaepiſſime arti ſaluti-ferae, aut ipſius naturae viribus, auſcultat.

Quoad curam: Emigrationem in regionem calidam pro hyſteriae medela, nemo certe admoneret; ſed, contra, hypochondriacis valde prodeſt calida coeli temperies; nam corporis irritabilitatem auget, quae hyſterico laborantibus malo jam nimie exquiſita eſt. Medicamenta ſtimulantia, quae in hypochondriaſi profunt, in hyſteria ſaltem per paroxyſmi intermiſſionem nocent; contra, balneum frigidum et aſtringentia, ſenſilitatem mobilitatemque imminuendo, in hyſteria utilia ſunt; in hypochondriaſi, rigiditatem atque torporem augendo, obſunt; balneum calidum, quod ſaluti eſt hypochondriacis, hyſtericis officit.

Sed quomodo vera et ſimplex hypochondriaſis a dyſpepſia dignoſcitur?

Illi, quos prior infeſtat morbus melancholico ſunt temperamento, ut ſupra dictum eſt. Idio-

pathicae vero dyſpepſiae temperamentum ſanguineum obnoxium eſt; ſaepius autem habitus phlegmaticus, id eſt, laxus, flaccidus, et veternoſus. Porro, dyſpepſiae hypochondriacae, multo ſaepius quam verae, anorexia deeſt; hanc vero frequentius morſus diaboli, cardialgia, affectiones ſpaſmodicae, aliena et vitiata ciborum appetentia, quam illam, comitantur; quinetiam, alvus aſtricta hypochondriaſin multo magis aſſidue agnoſcit quam dyſpepſiam veram.

Poſtremo, poſteriori affectione animus haud tam graviter moeſtitiae et doloribus ſuccumbit, nec et ex levibus quibuſlibet cauſis peſſima ſibi imminere mala autumat, ut in hypochondriaſi evenit.

Denique, dyſpepſia vera ab atonia, id eſt, imbecillitate vis nervoſae, fibris ventriculi muſcularibus inhaerentis proſapiam ducere videtur, quae remorae ingeſtorum nimis diuturnae anſam praebebit, et inde acidae vel putridae ſordes, quae vires ventriculi ulterius frangent, naſcentur; illa vero dyſpepſia, quae hypochondriaſi ſubeſt primo ingreſſu, non ab atonia muſcularium ventriculi fibrarum, ſed a torpore, id eſt, a defectu irritabilitatis, devenit; indidem mala concoctio, retentio ingeſtorum intempeſtiva, et inde noxia colluvies,

colluvies, ventriculum maximis aerumnis ſubjiciunt, perinde ac ſi ab atonia vel imbecillitate ſymptomata orirentur; ſed in promptu erit videre, etiamſi ventriculi torpor primaria ſit cauſa digeſtionis male affectae, quomodo ex colluvie in ventriculo diu retenta huicce torpori atonia ſuperveniat. Sed, quoniam haec dyſpepſiae ſpecies a vera et ſimplici aliquatenus differt, neceſſe eſt, ut ei medendi paululum diverſa methodus competat; hanc igitur notam diſcriminis haud injuria ponimus.

Poſtremo, hypochondriaſin inter et melancholiam diſcrimen aliquod ſtatuendum eſt. In melancholia vera animus male ſeſe habet, abſque laeſione corporea evidenti; et, quanquam in hoc malo, ut in hypochondriaſi, animus uni tantum ſimul et ſemel negotio vel cogitationi affigitur, priori tamen laborantes morbo propoſiti tenaciores inveniuntur; quinetiam, in morbo hypochondriaco, animus fere triſtis ſeu meticuloſus eſt, at melancholici jucundis et ludicris imaginibus aliquando verſantur, huc ſpectat, quod reges vel principes ſe eſſe exiſtimant, ut ſic cantat Horatius.

Hic

Hic ubi cognatorum opibus curiſque refectus,
Expulit elleboro, morbum bilemque meraco,
Et redit ad ſeſe, Pol! me occidiſtis, amici,
Non ſervaſtis, ait, cui ſic extorta voluptas,
Et demptus per vim mentis gratiſſimus error.

CAUSÆ REMOTÆ.

Temperamentum melancholicum, tum propter libramen ſanguinis in venas magis mutatum, tum propter torporem in genere totius ſyſtematis, coacervationibus internis, praeſertim vero in ſyſtemate venae portae, porro, indigeſtionibus et aliis munium naturalium vitiis, eximie obnoxium eſt, et ſic corpus magnopere huic morbo praediſponit.

Sexus virilis, quia minori irritabilitate gaudet, denuo, iis cauſis, quae hunc ſtatum torporis augent, magis quam ſexus ſequior, exponitur.

Senectus in ultimo vitae ſtadio.

Hac aetate non ſolum cauſae, quae temperamentum melancholicum huic opportunum reddunt, ingraveſcunt, ſed etiam vigor vis nervo-

ſae

ſae imminuitur, hoc eſt, imbecillitas torpori additur.

Hypochondriaſis nunquam in prima aetate occurrit, juventutem raro infeſtat; circiter vero vel poſt annum trigeſimum quintum plerumque ingruit.

Tales ſunt etiam cauſae quae per actionem diutinam talem corporis habitum inducunt, qualis morbo, cauſa efficiente oblata, obnoxior redditur, vel ei ortum praebere poſſunt; huc pertinent omnia quae

A. Torporem tum corpori tum animo inſitum augent, uti ſunt,

a. Gravis atque diutinus labor,

b. Aſtringentia et tonica, ſive interne ſive externe, diutius adhibita,

a. a. Aqua gelida, glacies ipſa, cortex Peruvianus, &c. interne aſſumpta, et frigus externe admotum,

c. Liquidorum uſus praetermiſſus.

Sequentia praecipue torporem animi augent:

d. Meditatio aſſidua de re unica, quae maximam exigit attentionem,

e. Vita ſine animi oblectamentis peracta,

f. Atra nebuloſaque tempeſtas.

B. Quae

B. Quae vel ſyſtema in genere vel digeſtionis viſcera praecipue debilitant.

a. Pathemata animi, talia ſunt aeſtus, irae, metus, ſpes fracta, &c.

b. Venus immoderata.

d. Evacuationes, praecipue ſanguinis, immoderatae.

c. Emetica et cathartica acria ſaepius repetita.

e. Morbus, praecipue arthritis, vel hyſteria, vel febres intermittentes, inveteratae.

f. Lucubrationes.

g. Vita ſedentaria.

h. Ingurgitatio ſtimulantium, ut aromaticorum, ſpirituoſorum calidorum, ſaepius et diutius quam par eſſet, iterata.

i. Sedativa, opium, nempe, et nicotiana, &c. crebro nimis adhibita.

j. Diſtenſio ventriculi et inteſtinorum, a cibo, flatu, foecibuſque immenſa.

k. Aceſcentium fermentationique proclivium uſus.

C. Quae

C. Quae ſanguinis progreſſum, ſive per totum ſyſtema, ſive per interiora, aut retardant, aut impediunt.

a. Plethora.

b. Dilatatio thoracis per arctas loricas, &c. inhibita.

c. Schirri in viſceribus.

A. *Quae torporem tum corpori tum animo inſitum augent.*

a. *Gravis atque diutinus labor.*

Uti rigiditas et torpor, qui ſenectutem comitantur, propter longa ſaepiuſque repetita vitae munia adducuntur, ſic per gravem diuturnumque corporis laborem eadem vitia praemature inferuntur.

b. *Aſtringentia et tonica, ſive interne ſive externe, diutius adhibita.*

Aſtringentia et tonica in genere, quo magis robur tonumque ſyſtematis augent, eo magis ſenſilitatem ejus et irritabilitatem imminuunt; huc referuntur,

aa.

aa. *Aqua gelida, glacies ipſa, cortex Peruvianus, &c. interne aſſumpta, et frigus externe admotum.*

Perhibitum eſt frigus aſtringente, ſtimulante, nec non ſedativa vi gaudere.

Vires aſtringentes in corpora animantia, aeque ac vita carentia, exſerere, ſatis manifeſtum eſt; virtutem vero immediate ſtimulantem frigori ineſſe, nequaquam veriſimile mihi videtur; et exiſtimare volo, frigoris effectus in corpora animalia exſertos eſſe protinus ſedativos, et, quum ſtimulare videatur, tantum eſt reactio, ſeu operatio vis medicatricis, ad effectum frigoris ſedativum ſubmovendum; porro, ſedativi frigoris effectus liquido appareant, quando ejus vires viribus naturae medicatricibus ſuperiores evadunt; hinc inſenſilitate et torpore corpus teneri incipit.

Si ergo aqua gelidiſſima, ſive glacies ipſa, ab aliquo temperamentum torpidum nacto, in ventriculum per diuturnum temporis ſpatium deſumuntur, vel ſi ejus corpus brevi tantum frigori multo majori, quam ut a viribus naturae medicatricibus ſuperari queat, ſubjicitur, inſenſilitas et torpor, ſive totius ſyſtematis, ſive ventriculi, cito inferuntur;

tur; poſtremo, ſi temperies frigoris parum intenſa, ſed diutius corpori adhibeatur, tamen inſenſilitatis torporiſque ſtatus nihilominus ſeſe ſenſim inſinuat; hiſce adjice, quod frigus ſolidum ſimplex conſtringat, ejuſque rigiditatem adaugeat, et ſic vires motrices corporis hebetet; huc ſpectat balneum frigidum, plaga gelida, tempuſque hyemale.

c. *Uſus fluidorum praetermiſſus.*

Quoniam corporis organa flexibilitate quadam gaudere neceſſarium eſt, ita ut ejus munia promptius et facilius peragantur, fluidis, quae continuo corporis jacturam compenſent, opus eſt, ut omnes partes flexibilitatem ideoneam nanciſcantur; his vero omiſſis ſupplementis, ſolida corporis ſicciora rigidioraque evadunt, et hinc torpor oritur, vel ſaltem magnopere augetur.

Torporem animi augentia.

d. *Meditatio aſſidua de re unica, quae maximam exigit attentionem.*

Menti humanae proprium eſt, ut non niſi uni cogitationi eodem tempore incumbat, omneſque

D alias

alias huic diverſas, vel penitus rejiciat, vel invitam aut levem iis attentionem praebeat, et neceſſe eſt, dum ſic in unica re volutanda diu ſit occupata, ut hebetudo quoad omnia alia ſequatur.

e. *Vita ſine animi oblectamentis peracta.*

Uti corpus ſtimulis immune, ſomno obrui ſolet, ſic animus nulla ab exercitiis jucundis hilaritate fruens, in inertiam moeſtitiamque labitur.

f. *Atra nebuloſaque tempeſtas.*

Tum propter frigoris tempore hyemali ſeveritatem, de cujus effectibus ſupra diximus, tum etiam coelum, propter lugubre crebro tunc temporis occurrens, in numero cauſarum recenſeri debet. Omnes in ſemetipſis experiuntur, quantopere genus humanum aeque ac alia animalia afficiuntur, quando tempeſtatibus nimboſis ingruentibus, terris quaſi nox atra incubare videtur, ut maxima concinnitate et elegantia clariſſimus depingit Thompſon:

The winter falls,
A heavy gloom oppreſſive o'er the world,
Thro' nature ſhedding influence malign,

And

And rouſes up the ſeeds of dark diſeaſe.
The ſoul of man dies in him, loathing life,
And black with more than melancholy views.

B. *Quae vel ſyſtema in genere, vel digeſtionis viſcera, praecipue debilitant.*

a. *Pathemata animi, aeſtus irae,* &c.

Inter omnes convenit, aliquid a cerebro per nervos in muſculos muſcularesque fibras, motui eorum neceſſarium, deductum eſſe, et hoc per quemque motum muſcularem, vel jacturam aliquam, vel mutationem ſubire, unde gradatim poſterior quique motus priori magis magiſque debilior redditur, ſi ſuppeditatio, vel reſtitutio vis vel fluidi nervoſi ei jacturae, vel commutationi non adaequata eſt.

Per aeſtum iracundiae fere omnes muſculi muſculareſque fibrae corporis in actionem violentiſſimam protinus incitantur, quae, dum adeſt, cujuſdam a cerebro recepti jacturam, vel commutationem, ſuppetiis a fonte primario emiſſis, majorem efficit; hinc, ira ceſſante, corpus multo debilius redditur. Sed nonne partes ipſae organicae per contractionem muſculorum, et nimium ſan-

guinis

guinis impetum talem laeſionem ſubeunt, ut muniis ineptae reddantur, etſi vis nervoſa in illas illibata adveniat?

Metus, ſpes fruſtrata.—Quomodo haecce, nulla actione mechanica indita, protinus in ſyſtema debilitatem inferre valent, admodum explicatu difficile; ſedativae eorum dotes luce ſunt clariores, modus autem operandi primarius tenebris obrutus manet.

b. *Venus immoderata.*

Eodem modo hujus cauſae effectus explicandi ſunt, quo antea iracundiae operationem elucidare conati ſumus; non enim arbitrari licet, quod debilitas coitum ſubſequens evacuationi imputanda ſit; nam corpus jacturas multo majores abſque tam gravi debilitate ſufferre valet; nec unus eſt, vel alter coitus, qui debilitatem diuturnam, vel mali ominis inferunt, ſed repetitio ejus poſt intervalla nimis brevia, hoc eſt, priuſquam elabitur tempus, quod ſyſtema exigit, ut ex imbecillitate, a priori coitu allata, ſeſe reficiat.

Hae cauſae vigorem ſyſtematis in genere, praecipue vero ventriculi, et ductus inteſtinalis frangendo,

gendo, debilitatem nativo torpori adjiciunt, cui cito ſupervenit hypochondriacum malum.

c. *Emetica et cathartica acria ſaepius repetita.*

Pari etiam modo mala, quae ab his oriuntur, explicare licet. Vim vero ventriculi inteſtinorumque magis immediate imminuunt, et ſic hypochondriaſis ingreſſui maxime favent.

d. *Evacuationes praecipue ſanguinis immoderatae.*

Non ſolum cerebrum ſpeciatim, ſed ſyſtema in genere exigit, ut vaſa ſanguifera juſte diſtendantur, ut corpus tono vigoreque ei neceſſariis gaudeat ; quinetiam, vaſa ipſa quodammodo dilatari neceſſe eſt, ut fluida, undique aequaliter compreſſa, per vaſa minima facilius propellere poſſint. Contra vero, ſi vaſa ſunt prope inania, ſyſtema totum langueſcit ; hinc ſanguis ad corporis ſuperficiem haud emiſſus, interiora tenet, et ſic munia corporis tota turbata pravaque eveniunt.

e. *Morbus praecipue arthriticus, hyſtericus, vel febres intermittentes inveteratae.*

Nemo ignorat, unumquemque morbum, qui

diu

diu hominem vexarit, ejus corpus plerumque debilitatum labefactumque relinquere, praecipue vero ſyſtema ſanguiferum et ductus alimentaris patiuntur; hinc coacervationes ſanguineae, et cruditates internae talium morborum veſtigia preſſe ſequuntur, et viam hypochondriaſi ſternunt, praeſertim ſi torpida praediſpoſitio corpori naturaliter inſit. Illi vero morbi arthritis, nempe, hyſteria, et intermittentes febres, qui illas potiſſimum partes infeſtant, quas hypochondriaſis ſemper maxime impetit, admodum accommodati ſunt ad hocce malum inferendum. Poſtquam arthritis diu ventriculum, et hyſteria inteſtina torſerint, ibi tandem atoniam, et dehinc hypochondriaſin, gignunt; et veriſimile eſt, quod haecce hyſteriae tranſmutatio ſcriptoribus anſam utrumque quaſi unum morbum tractandi praebuerit. Febres intermittentes, etiam inveteratae, propter nimiam ſanguinis determinationem, quam in viſcera abdominalia reiteratis paroxyſmis producunt, tandem tonum vaſorum protinus abolere valent; et hinc accumulationes ſanguinis et infarctiones, maxime in ſyſtemate venae portae, naſcuntur.

f. *Lucu-*

f. *Lucubrationes.*

Corpus, tam per animi negotia, quam per ſuos motus, debilitatur; haec etenim vim ſive tonum cerebri, a quo vigor ſyſtematis pendet, immediate obtundunt et labefactant; et hoc praeſertim accidet, ſi ſomno, qui ad vires tum animi tum corporis reſtaurandas neceſſarius eſt, frui per lucubrationes non conceditur.

g. *Vita ſedentaria.*

Vires ipſius cordis et arteriarum, ad ſanguinem debita velocitate, per totum ſyſtema propellendum, haud ſufficiunt; ut hoc igitur ſatis commode fiat, totius corporis motus exigitur; hoc vero neglecto, in interioribus cohibetur ſanguis; hinc ibi congeſtiones, vaſorum praeter modum diſtenſiones, et inde atonia et ſtagnationes, mala, quae certiſſime in hypochondriaſin pullulabunt, aboriuntur.

h. *Ingurgitatio ſtimulantium, ut aromaticorum, ſpirituoſorum calidorum, ſaepius et diutius, quam par eſſet, iterata.*

Noxia virtus his omnibus ineſſe videtur, quae in

nervos

nervos ipſius ventriculi, atque fibrarum muſcularium, ita impetum facit, ut actioni vis nervoſae exſerendae reddantur inepti, et, hocce vitium ab iterata celeriter fibrarum incitatione ſolummodo oriri poſſe, minime liquet.

i. *Sedativa, opium, nempe, et nicotiana, &c. crebro nimis adhibita.*

Funditus elucidare modum, quo in corpus ſedativa agunt, haud me penes eſt; quod autem mediocris hypnoticorum doſis pro tempore quodam ſenſilitatem ſyſtematis, et irritabilitatem imminuit, manifeſto liquet; ſi haecce ergo frequenter diuque aſſumuntur, tandem habitum inducunt torpidum, praeſertim vero in partibus, quibus ſtatim admoventur.

j. *Diſtenſio ventriculi et inteſtinorum a cibo, flatu, foecibuſque immenſa.*

Fibrae muſculares, ut omnia corpora elaſtica, nonnunquam laxae flaccidaeque reddi poſſint; ſi vero certum ultra finem extendantur, nunquam tonum priſtinum recuperare queunt.

k. *Ace-*

k. *Aceſcentium fermentationique proclivium uſus.*

Fructus acido-dulces, praecipue immaturae, copiam aëris magnam laxe cohibiti continent, qui igitur celerius extricatur, quam ventriculus, praeſertim ſi torpore laborat, eum involvere valet; hinc ultra modum diſtenditur, et ejus tonus modo jam dicto imminuitur. Haec vero vegetabilium ſpecies quantitate acidi copioſa gaudent, quod per vim ejus ſedantem ventriculi robur magis magiſque extenuat.

Ex omnibus jam de hypochondriaſis natura prolatis, luculenter, ni fallor, apparet, quomodo cauſae ſupra enarratae ejus ſeminia foveant, et morbo ortum praebeant.

C. *Quae ſanguinis progreſſum, ſive per totum ſyſtema, ſive per interiora, aut retardant, aut impediunt.*

a. *Plethora.*

Si vaſa ſanguifera ultra modum dilatantur, ut in plethora fit, eorum actio ad ſanguinem ad exteriora emittendum non ſufficit; hinc ſtagnatio-

 nes

nes oriuntur. Inter haſce cauſas enumerari mererentur menſes vel haemorrhoides per longum temporis ſpatium obſtructae, conſtrictio ſpaſmodica ad corporis ſuperficiem, ex frigore vel pathematibus deprimentibus, quae ſanguinem in interiora vaſa repellunt; his quoque addatur victus plenior, praecipue ex regno animali, qui ad inducendam plethoram accommodatiſſimus eſt.

b. *Dilatatio thoracis per arctas loricas, &c. inhibita.*

Ad finem expirationis tranſitus ſanguinis per pulmones ejus ingreſſus ex venis cavis in auriculam dextram, ejus denique iter per varias partes corporis, ex quibus ſanguis ad cavas defertur, pauliſper impeditur, ſic inſpiratio neceſſaria evenit ut libere tranſmittatur; ſed, ſi dilatatio thoracis per veſtimenta compreſſoria cohibeatur, curſus ſanguinis neceſſario retardatur; et hinc coacervationes et obſtructiones, praecipue in viſceribus, et mala ab his orientia, occurrunt.

c. *Schirri in viſceribus.*

Quomodo ſchirri in viſceribus, venam portae comprimentes, lumina vaſorum oppilare queant,

et

et ſtagnationem et ejus ſequelam producant, ſatis manifeſto liquet.

CAUSA PROXIMA.

Hypochondriaſin a cauſis ſupra recenſitis, quae torporem naturalem adaugent, vel ab his, quae corporis munia in genere, praecipue vero ductus inteſtinalis, vel impediunt vel debilitant, ortum ducere poſſe, ſatis conſtat. Si per priores cauſas inducitur morbus, neceſſe eſt, ut torpor cauſa ſit proxima; ſi vero a cauſis debilitantibus originem ducit, debilitas, nam utravis cauſa exiſtit proxima, ſi tollitur, morbus etiam tollitur.

Confitendum vero eſt, quod debilitas ſola non ſufficit ortum praebere morbo, ſed neceſſarium eſſe videtur, ut torpor naturalis haud exiguus prius corpori adſit; nam omnibus notum eſt, quod debilitas major corpori et ductui inteſtinali, illis, qui habitu ſunt irritabiliori, occurrat; tamen ab hypochondriaſis inſultu immunes manent.

Quaecunque, ſive torpor ſolus, ſive cum debilitate torpor, cauſa eſt proxima, ſymptomata, quae

quae ab utraque exſeruntur, conſimilia ſunt; nam digeſtio, ſanguinis circuitus, denique omnia caetera munia corporis, aeque per torporem ſolum, ac per imbecillitatem cum torpore adunatam, prava evadant, et hypochondriaſin conſtituunt.

DISSECTIONES.

Diſſectiones clare demonſtrant, hypochondriaſin in vaſis viſcerum, maxime in venis meſentericis, et in illis, quae formant venam portae, et in hac ſemetipſa, regnare, et etiam ventriculum et inteſtina ab ea magnopere pati.

Cadaveribus enim diſſectis, abdomen ſero ſanguinolento refertum invenitur, inteſtina e propriis locis protruſa, congeſta, et tumoris inaequalis ſpeciem praebentia, adhaerentia, condenſata, rigida, livida, et etiam ſubatra, duris ſtercorariis repleta obſervantur; porro, in lucem prolatae ſunt diſſectiones quae venas meſentericas turgidas atque varicoſas eſſe, omentum duritie ligamentoſa inditum, ventriculum dilatum atque continentem

liquorem

liquorem ſubnigro colore, tetro atque foetore, oſtenderunt. Superficies interna colore nigro ac leviter fuſco imbuta eſt, et pylorum dura gangraenoſa tubercula obſident; memoriae etiam traditur, ſplenem valde amplificatum eſſe, pancreatem oppilatum, ſchirroſum, atque ulceratum. Idem etiam de hepate dici poteſt; nam moles ejus ſaepe enormis invenitur, aliquando etiam ſchirro, et inde imminuta mole, laborat. Veſica fellea ſubatram luteamque materiem continet. In thorace occurrit fluidum, ei, quod in abdomine inventum fuit, perſimile; pulmones ſaepiſſime indurata ſunt. Medulla cerebri praeter modum dura, evenit, et cranium ubique intus fluidi extravaſati copia abundat.

RATIO SYMPTOMATUM.

Tam multa tamque varia ſymptomata in hoc morbo occurrunt, ut plane nobis conſitendum ſit, quod ea omnia ſigillatim explicare extra ingenii noſtri vires ſitum eſt; ſatis ſit igitur, ut de primariis pauca dicamus.

Cibi appetentia modo ſolito major, modo prava, ſaepe autem penitus proſternitur.—Omnibus

bus vel mediocriter phyſiologiae peritis notum eſt; cibi appetitum ex ventriculi tono pendere; haud igitur mirum eſt, quod hoc morbo laborantibus deſit, cum cauſae tam multae, ſordes ſcilicet putridae vel acidae flatuſque ventriculo inſunt, quae vim atque tonum muſcularium fibrarum imminuunt; quum vero appetentia prava et quaſi canina evadat, a colluvie tam acri eveniente, ut fibrillas ventriculi nervoſas irritet, ortum trahit.

Potus faſtidio habetur.—Ut ſenſatio ſitis a faucium primarumque viarum ſiccitate praecipue naſcitur, ſic, quoniam hae partes, in hypochondriacis, fuſè a ſalivae illuvie irrigantur, ſitis incommodum tantum abeſt, ut fluida omnia faſtidio habeantur.

Plumbeus dolor, cibo deglutito, in ventriculo.—Quo tonus muſcularium ventriculi fibrarum validior eſt, eò arctiùs ſingulum cibi bolum certam ad quantitatem deſumpti amplectuntur; ſi vero tonus earum ſolito remiſſior evadat, ab omni cibi portiuncula, quae fundum ventriculi petit, dilatantur fibrae; hinc praebetur ſenſus plumbei doloris.

Paulo

Paulo ſerius inflationes, &c. adoriuntur.—In ventriculo ſano, aër per cibi digeſtionem extricatus protinus in ſtatum commutatur fixum; ſi vero vel torpore vel imbecillitate laborat, aër liber remanet, inde oriuntur diſtenſiones et ructus, qui illud, quo ventriculus maxime abundat, ſapiunt; ac, ſi in inteſtina irruunt flatus, rugitus ſeu borborygmi eduntur.

Nauſea.—Uti certus atoniae gradus ortum anorexiae praebet, ſic nauſea, quod tantum eximiae anorexiae ſignum eſt, pro cauſa atoniam ejus majorem agnoſcit, quae vel a cibo, flatu, vel colluvie, vim magnam ſedativam nacta, exoritur. Quod ad ſenſationem nauſeae ipſius attinet, ſtatum ventriculi quendam vomitioni paratum, ubi primum cauſa huic fini aequalis ſeſe obtulerit, deſignat.

Dolor circa cardiam rodens.—Haec ſpecies doloris procul dubio ab acri colluvie illam ſenſilem partem irritante ortum ducit; ſaepiſſime autem dolores in hypochondriaſi hunc locum tentant, qui affectionibus ſpaſmodicis vel motui periſtaltico inverſo referendi ſunt; unde accidit, ut motus hicce undulatorius, apud eam ventriculi partem, quae cardia nominatur, impediatur et quaſi accumuletur.

Ingeſta rejiciuntur.—Jam diximus, nauſeam ab anorexia gradu tantum differre, et haud iniquum eſſe

eſſe videtur, idem de vomitu quoad nauſeam aſſerere; nam vomitus nihil aliud eſſe videtur quam major nauſeae gradus; hinc neceſſe eſt, ut ab atonia majori oriatur, equidem vero vomitus a ſtimulo quam colluvies valde acris praebet, excitari poteſt. Vomitio ipſa, vis medicatricis molimini, per quod vel ventriculi tonus reſtituatur, vel materies inimica ejiciatur, attribuenda eſt.

Haec ſymptomata poſt macularum eruptionem leviora redduntur.—Cum Boerhaavii ſectatoribus haud conjicere licet, quod haec remiſſio ſymptomatum materiae morbidae expulſioni referenda eſt; nonne multo magis rationi conſentaneum eſt, has maculas verum exhibere ſignum, ventriculi tonum, cum vaſorum extremorum in ſuperficie corporis tenſione, a ſanguine per actionem vomitionis ibi adducto, recuperatum eſſe?

Inflationes, diſtentiones, ſpaſmi, &c. *ſub coſtas ſpurias, praecipue in hypochondriorum ſiniſtra regione, inteſtina tentant.*—Sine dubio omnia haec mala ab eodem fonte, cum ventriculi affectionibus, profluunt, a flatibus, ſcilicet, et ſordibus in tubo inteſtinali ſtabulantibus, illi per diſtenſiones, hae per vim ſedativam tonum inteſtinorum frangunt; et hinc oriuntur

ſpaſmi, hos enim atonia gignit; haec ſymptomata pars quaelibet inteſtinorum in hypochondriis ſita praecipue patitur; nam hic, propter eorum convolutiones, tranſitus contentorum magnopere retardatur, quocirca cauſae nocentes has partes maxime labefactant; multo autem magis haec ſymptomata illa coli portiuncula in hypochondrio ſiniſtro poſita occurrunt, quia hic loci flexura ejus, ſygmoidea nuncupata, formatur, unde progreſſus omnium neceſſario difficilior ſit; et idcirco fortaſſe flatus, hic incarceratus, tumori duriuſculo cauſam praebebit.

Ventremque nephriticos colicoſque cruciant dolores.—Priores a ſpaſmis renes occupantibus dimanare videntur; colici dolores eodem explicantur modo quo inflationes, diſtenſiones, ſpaſmi, &c. de quibus paulo ante diximus.

Alvus pertinaciter aſtricta, aliquando liquida.—Conſtipatio ventris liquorum diluentium inopiam ſubſequitur; ſed etiam a torpore et imbecillitate ductus inteſtinalis provenit; propter has etenim cauſas progreſſus ingeſtorum tardus eſt, hinc et ſtagnatione et abſorptione magna, valde dura et ſicca redduntur. Cum conſtipatio diarrhoeae cedat, dicere libet colluviem tam acrem

 eveniſſe,

eveniſſe, ut inteſtina irritet, et motum eorum periſtalticum praeter modum augeat.

Sputatio continua.—Quoniam ſuccus pancreaticus ſalivam fere ad amuſſim refert, eruditus et cel. V. Swieten autumavit, quod ſputatio copioſa illud viſcus obſtructum eſſe notaret; unde liquor quem pancreas ſecernere debet, ſecundum legem ſyſtematis, ad glandulas ſalivarias ſecernendus adducitur. Nonne vero referri potuit motui inverſo ſeu antiperiſtaltico tubi inteſtinalis, quo mucoſae oeſophagi glandulae valde emulgentur, et occaſio tantae ſputi copiae praebeatur?

Nocturna quies turbatur.—Minime mirum eſt, ut ſomnus vel diuturnus vel reficiens, in hoc morbo perraro occurrat, quando cauſis tam gravibus impedimentis, nempe munium, tum mentis tum corporis depravationibus, nec non ſtimulis deductis a foecibus ſordibuſque in ductu alimentario congeſtis, ſyſtema laborat.

Palpitationes cordis.—Si hae a cauſis repente oblatis, uti a metu, vel terrore, &c. non excitantur, haud improbabile eſt, a mole ſanguinis majori, quam venae recipiunt, generari, unde plus ſanguinis, per ejus diaſtolen, in auriculas defertur, quam cor, propter torporem ejus, per ſyſtolen

ſtolen ejicere valet; hinc quaedam coacervationes, et inde palpitationes, naſcuntur.

Pulſus tardus eſt et durus.—Ille propter irritabilitatis defectum ſeu torporem, hic ob denſitatem et rigiditatem arteriarum, ſic ſeſe habet.

Reſpiratio difficilis, laborioſa, et paroxyſmi aſthmatici impetunt.—Inflatio ventriculi, et inteſtinorum impediendo facilem diaphragmatis deſcenſum, laborioſam reſpirationem et difficilem efficit; quum vero anhelitus adeſt, ſpaſmo pulmones obſideri oſtendit.

Animus metui, moerori, &c. valde redditur proclivis—Obſervatio quotidiana ſympathiam eximiam corpus inter et animum ſemper exiſtere probat. Itaque ſi corpus, praeſertim vero ventriculus, et ductus inteſtinalis debilitatur, animus metu, moeſtitia, atque aliis pathematibus depremen-tibus, afficitur.

Atrae ſordes, &c. eliminatae.—Haec colluvies eſt, cui Atraebilis nomen impoſuerunt antiqui, et eam cauſam hypochondriaſis unicam eſſe exiſtimarunt; at veritati maxime conſentaneum eſt, quod non cauſa ſed morbi ſit effectus, a progreſſu torpido, vel fere reſtagnato, ſanguinis in ſyſtemate venae portae exoriens; nati hinc obices majorem ſanguinis impetum excitant, ſic ut

per

per arteriolas inteſtinorum exhalantes ſanguis copia nonnunquam magna penitus cogatur, qui, propter moram, et ex ea generatam putredinem, atraebilis quodammodo ſpeciem induit, tandem per vim a tergo extruditur, et poſtea vel ano vel cato eliminatur; ſed fortaſſe aliquando eveniat, ut ipſa bilis, propter torporem veſicae felleae longius quam par ſit cohibita, ſic revera ejiciatur.

Frequentes deſidendi conatus.—Acredinem in tubo inteſtinali morantem ejus fibras ſaepius irritando, huic teneſmo occaſionem certam praebere poſſe, arbitramur.

Lividae maculae et vibices, &c.—Illac ſanguinem ſolutum et extravaſatum eſſe, nec non putredine corripi, hae venas ſanguine praegravatas oppilari atque diſtendi demonſtrant; in membris inferioribus maxime occurrunt, quia progreſſus ſanguinis hic valde tardus evenit.

Vertigo et ſtupor.—Haec exhibent ſigna vim vel vigorem cerebri deficere. Stupor a compreſſione, a polypis in ſinus vel venis ſanguine turgidis, emanari poteſt.

Melancholia et mania.—Procul dubio haecce a certa conditione morbida corporis fluunt; ſed quaenam ejus ſit natura, nos et, ut opinor, omnes latet.

PROG-

PROGNOSIS.

Haec ex morbi cauſis et ex ſymptomatum natura pendere videtur.

Si igitur morbus pro ejus cauſa torporis nativi exceſſum agnoſcat, quod conjiciendum eſt, ſi temperamentum melancholicum ſenectutem provectiorem impetiverit, talis eventus ſpes noſtras ſalutis vel funditus frangit, vel ſaltem ambiguas reddit; quoniam enim cauſa ipſi corpori congenita eſt, manifeſto conſtat, quod aeque difficile ſit tollere morbum, ac ex integro habitum commutare. Porro etiam, ſi malum hypochondriacum debilitati, quae ab aliis morbis, praecipue hyſteria, arthritide, febribus intermittentibus praegreſſis, illata fuit, et inſita evaſerit, ſuperveniat, mali ſemper ominis eſt.

Quinetiam, ſi affectio hypochondriaca pro cauſa ejus efficiente, tantum imbecillitatem agnoſcens, juveni occurrat, ſperare licebit, fore ut per vires naturae ſolas, hac aetate florentes, radicitus ſubigi poſſit.

Si

Si vero hac aetate torpor naturalis ad tantum gradum pervenerit, ut morbum inducat, omnia in lubrico verſantur; quo etenim magis ad ſenium vergit aeger, eo magis ingraveſcit malum.

Si morbus e gravibus animi pathematibus, et praecipue immedicabilibus, uti ſunt amor, vel ſpes magna fruſtrata, pergravis jactura bonorum, interitus eorum, qui nobis cariſſimi extiterunt, aut tale quoddam infortunium, a ſchirro denique viſcerum inveterato, provenerit, operam et oleum, quicunque eum ſanare aggreditur, perditurus eſt.

Poſtremo, hypochondriacum malum, menſtruorum vel haemorrhoidum obſtructioni ſuperveniens, dummodo hae iterum erumpant, fauſtum praebet ſymbolum; nec non etiam, quo pauciora lenioraque ſeſe ſymptomata habent, eo certius in vado aegri vita ponitur.

METHODUS MEDENDI.

Licet hypochondriaſis a torpore ſolummodo ortum trahat, tamen in promptu eſt videre, quod haud

haud diu ſubeſſe poteſt, priuſquam debilitatem, praeſertim in tubo alimentari, inducat; quocirca conjicere velimus, neceſſarium eſſe, quoniam hae conditiones debilitas, nempe, et torpor, tam multum inter ſe differunt, eas ſigillatim perpendere, quia remedia, quae in illa proſunt, non ſolum in hoc inefficacia ſunt, ſed etiam nocent; e. g. tonica et adſtringentia debilitatem imminuunt, torporem vero adaugent; contra, ſtimulantia et emollientia in hoc proficiunt, ſed in illa ſtimulantia abſque tonicis irrita ſunt, et emollientia prorſus obſunt.

Debilitatem, priuſquam torporem, nos tractare oportet, quia medicamenta, quae ad hunc tollendum, debilitatem celerius, quam remedia, quae ad illam auferendam, exhibentur, torporem adaugere poſſunt; et incrementum debilitatis, ſeu atoniae, quam torporis, mala multo pejora producit. Veruntamen confitendum eſt, quod non ſemper et ubique ſeorſim tractari poſſint.

Ex his et aliis rationibus, exiſtimamus, methodum tractandi morbum in tres indicationes haud inique dividendam eſſe.

1ma, Obviam ire et ſubmovere cauſas, quae ſive debilitatem ſive torporem vel corporis vel animi augent, vel alioqui munia impediunt.

2da,

2da, Tonum vigoremque ſyſtematis, praecipue vero ventriculi et animi integritatem, reſtaurare.

3tia, Torporem imminuere, ſeu irritabilitatem ſyſtematis in genere, maxime autem ductus alimentaris, augere, animi denique alacritatem ſuſtentare.

Primo conſilio ſequentes competunt obſervationes.

Si dilatatio thoracis per arcta veſtimenta compreſſoria cohibetur, exui debent; denuo, ſi aeger plagam frigidam incolat, in calidiorem, puta, Hiſpaniam, Luſitaniam, Italiam, vel auſtralem Galliae regionem, in quamlibet, denique, quae nec tam frigida eſt, ut ſuperficiem corporis conſtringat, nec adeo calida, ut ſudorem cieat, emigrare oportet; nam nimis frigida coeli temperies tum debilitatem tum torporem adauget, immodice calida laxitatem inducit. Sin autem res aegri tam anguſtae ſunt, ut ei domum haud tranſmutare concedant, frigoris inclementis effectibus, per amictus obviam eat. Praeterea, ſi morbus per ſedativa, vel ſtimulantia, quae tonum ventriculi frangunt, infertur, pedetentim a talibus cauſis abſtinendum eſt; ſyſtematis etenim legibus conſuetudinem ſtabilitam ſimul ac ſemel deponere,

re, incongruum eſt. Aceſcentia, pro ratione jamdudum allata, effugienda. A concubitu, ſive legitimo ſive illicito, hypochondriacus ſemetipſum continere debet, dummodo abſque gravi animi incommodo fieri poteſt. Solitudinis deſiderio, quo hoc morbo laborantes tenentur, minime fas eſt indulgere, et a ſtudiis, in quibus proſequendis magna opus eſt attentione, ſummopere prohiberi debent. Omnia odii objecta ab oculis ſemovere oportet, ut ſolertiſſimus ille Celſus eleganter docuit, 'non oportere eſſe ſolos, vel inter eos, quos aut contemnant, aut negligant.' Omnes illae cauſae, quae in hujus tentaminis primordio recenſitae fuerunt, amovendae ſunt.

Deinde medicus ad illa auferenda, quae corpori inſunt, et malum exaggerant, mentem intendere debet.

Si igitur adſit plethora, ut fieri poteſt, cum hypochondriaſis obſtructioni menſium, vel ſuppreſſioni haemorrhoïdum, ſuperveniat, ſanguinem mittendi opus erit; et redintegratio plethorae, ſecretiones, praecipue perſpirationem, per corporis exercitium, promovendo, et cibo ex regno animali parce ſumendo, inhibenda eſt. His praemiſſis, ad modos, quibus praecipue morbus debellari poſſit, tranſeamus. Sanguine miſſo, ſordes uno

vel altero vomitu, ſolito fortiori, propter magnum corporis torporem, ex ventriculo eliminandae ſunt, et vitia ex acido recenti orientia antacidis et abſorbentibus, magneſia, nempe, calcinata, oculis cancrorum, ſapone, et ſalibus alkalinis, curanda ſunt. Dein unum vel alterum mediocriter acre catharticum adhibere licet, quod non ſolum foeces induratas et colluvies expellet, ſed arteriolas exhalantes in ductum inteſtinalem hiantes emulgebit. Conſtipatio et mala ab illa prognata, alvum ſervando leniter ſolutam per cremorem tartari, tartarum ſolubile, aquam marinam, oleum ricini, et ſimilia, praeveniri poſſunt.

Poſtremo, ſi hypochondriaſis a ſchirris in viſceribus, vel tuberculis in pulmonibus, ejus initium trahit, vel ſi arthritidi atonicae ſuperveniat, hos morbos per remedia ſingulis accommodata, de quibus, quoniam hypochondriaſin idiopathicam tantum tractare decrevimus, omnino ſilemus, prius ſubmovere oportet.

Fortaſſe de medicamentis, quae cardiae dolorem, et caeteras affectiones ſpaſmodicas tollere queant, mentionem facere noſtra refert; intelligimus autem, quandoquidem harum ſingulae, ab acri colluvie, ſive a diſtenſione in inteſtinis, oriantur, ut modis ſupra indicatis hiſce ademptis, neceſſario

ceſſario quieſcant; ſi vero res non ita ſeſe habeat, per moſchum opiumve, vel potius per gummi foetida, compeſci poſſunt. Si, denique, dolor cardiae periſtaltico motui inverſo originem debet, per aromatica, et ſtimulantia, quae motum obvertant, tollendus eſt.

II. Tonum vigoremque ſyſtematis, praecipue vero ventriculi, et animi integritatem, reſtaurare.

Sympathia, quae corpus inter et animum ſubeſt, penitus obſtat, quo minus de ſingulo ſeorſim agere poſſimus. Tali ſympathia vel mutua connexione praecipue tenentur animus et ventriculus; quamprimum etenim unus aliquo malo vexatur, alter etiam, ex lege ſemper ſtabilita, laborat. Hoc Baglivium non latere video; ſic enim ſcribit, 'Ii, qui laborant animi pathemate, potiſſimum corripi ſolent morbis ventriculi; ut, inter caetera, obſervavi in moerentibus, qui conqueruntur, primo de languore ventriculi, mox inappetentia, oris amaritie, ſiti circa horas matutinas, cruditatibus, flatibus, et tenſionibus hypochondriorum.' His praemiſſis, manifeſto conſtat, quod, ſi perite et ſpe voti tandem potiundi pergamus, percontari neceſſarium ſit, num per aliquod animi pathema, puta, ſpem fruſtratam, vel diram bonorum jacturam,

ram, inferatur malum: Si ex priori provenerit morbus, et dummodo fas ſit, et ſieri poſſit, aegrum ſpei compotem reddere oportet. Si ex poſteriori, damnum reſarcire neceſſe eſt; nam, niſi hoc prius efficiatur, omnia medicamenta ad corporis ſalutem reſtaurandam incaſſum adhibentur. Sed, fac hocce ſieri poſſe, medelae tamen ad vigorem priſtinum, tonumque ſyſtematis, praeſertim ventriculi, reſtituendum, adminiſtrari debent.

Inter remedia huic fini deſtinata, primum locum meretur cortex Peruvianus. In modis, quibus aureum hocce medicamentum effectus edit luculenter enodandis, Cullenus, hujus ſeculi decus et ornamentum, ab omnibus aliis merito palmam eripuit.

Primus enim docuit cort. Peruvianum, vim vigoremque nervorum muſculariumque fibrarum ventriculi protinus reficiendo, vires exſerere, unde ex ſympathia per totum ſyſtema effunduntur.

Per ſe ſimplicem, in forma decocti vel tincturae ſpirituoſae, corticem exhibere licet; ſed tinctura, quia ſtimulanti ſpiritui adunatur in dyſpepſia, hypochondriaſin comitanti, prae caeteris, eligenda eſt.

Amara,

Amara, Radix nempe gentiana, radix columba, et ſimilia.

Vis propria ſtimulans in his latere videtur; tonica gaudere virtute inficias itur; virtutes protinus ſedativas poſſidere aſſeritur; poſt exhibitionem illorum reiteratam, talem edere effectum nemo negavit; hoc igitur uſui eorum ſubinde intermittendo documentum praebet.

Equidem vero amara raro adhibentur ſola, ſed fere conficiuntur cum aliis ſtimulantibus, et tonicis, cortice, nempe, Peruviano, ferro, cortice aurantiorum, cinnamoni, atque ſeminibus cardamomi in vino vel ſpiritu meraco, vel aqua pura, infuſa, quae fortaſſe eorum ſedativa praeveniunt effecta.

Ferrum.—Hoc medicamentum, in curatione illius dyſpepſiae ſpeciei hypochondriaſin aſſequentis, a ſummis viris Hoffmanno, Whytte, et Gregory, magna fide celebratum fuit; at video Cullenum illius in hoc morbo uſum haud approbare.

Quandoquidem ferrum vi ſolummodo aſtringenti, ſeu tonica, et vix omnino ſtimulanti, gaudet; ſi dyſpepſia a torpore ſolo pendere poſſit, ut aſtringentia, et idcirco ferrum, tali in ſpecie, parum proficere exiſtimetur, nequaquam mirum eſt; ſin autem a torpore ventriculus haud affici poteſt, quin preſſo pede accedat atonia, noſtra opinione

opinione ferrum, quoniam tonica virtute gaudet, multum commodi exſerere valet.

Simpliciter, forma tincturae, praeparatis ſalinis, vel ex aqua eo naturaliter ſaturata, Pyrmont Anglice et Hartfell, recipiatur ferrum; cum in forma limaturae ſumitur, nullos edit effectus, niſi in ventriculo obviam habeat acido, a quo ſolvatur.

Aliqui nobis fortaſſe vitio vertant, quod acida mineralia in ordinem remediorum haud inſerimus; ſed noteſcat, quod illa de induſtria omittimus, quia tanta ſtyptica conſtringentique vi pollent, ut mobilitatem imminuere, et ſic torporem adaugere, queant, quare in hypochondriaſi obſunt; pari ratione, balneum frigidum in hoc morbo, temperamento occurrenti melancholico, praetermitti oportet.

Exercitium.—Indoctiſſimo minime ignotum eſt, cibi appetentiam procreare exercitium; modi autem, quo hoc efficit, explicatio alterum ſymbolum ſolertis ingenii, nec non penetrationis acutae noſtri profeſſoris Culleni, clarum perenne durabit.

Imprimis manifeſtat, cibi appetitus cauſam a tono et contractione muſcularium ventriculi fibrarum, et huncce a vaſorum minimorum, praecipue in ſuperficie corporis, tenſione, quae pro

ejus

ejus cauſa diſtenſionem agnoſcit, pendere; exercitatio igitur, ſanguine haec vaſcula implendo, anſam ciborum appetitui praebet.

Ambulatio, equitatio, vel navigatio, in aëre frigidulo ſerenoque, praeponenda ſunt. Cautela vero adhibenda eſt, ne ad corporis laſſitudinem promovendam inſtituantur.

Poſtremo, reſtituere animi integritatem aggrediendum eſt.

Licet de modis tractandi animi poſt corporis curationem loquamur, tamen innoteſcere velimus, quod ſimul et ſemel amborum ſanitatem reſtaurare conandum eſt.

Hypochondriaſis ſymptoma nullum tam multum peritiae, ſimul ac ingenii acuminis, quam animi conditio depravata exigit; nam medici intereſt, aegri timores vanaſque ſuſpiciones eludere, aliquam inordinatam obfirmatamque opinionem evellere, animum in metum et moeſtas cogitationes proclivem erigere et conſolari.

Hypochondriaci ſic ſemetipſos habent, ut nihil, quod iis ſub remedii nomine proponatur, accipere velint; nihilominus mala ſibi undique intendi timent; quare ſub larva voluptatis illiciendi ſunt, ſalutifero concedere propoſito; competit, nempe, ut hortentur cum quibuſvis hilaribus lepidiſque comitibus iter voluptuarium inire.

Si

Si fieri poteſt, aeger equo, qui caput ſublime jactat, fraenaque mandit ſpumantia, peregre, proficiſci debet; talis enim attentionem animi ſolito majorem exigit; vel in rheda patula, duobus tantum orbibus inſtructa vectus, equum ipſe gubernet, viam pergat aſperam et inaequalem, quam undique rura amoena ſilvis florentibus, et fluminibus jucundis ditata, circumdant; hinc ſeries ejus cogitationum interpellantur, et mens potiri diverſarum valet. Haec ſpecies delectamenti pro aliquo negotio haud minus utili, e. g. recognitione praedii ſubinde mutetur.

Cum domi vel alibi manſerit, in conclavi alto, ſpatioſo, a meridiano ſole elucidato, et per cujus feneſtras oculis diverſa crebro objiciuntur, diem noctemque degere debet.

Ita aliquando hallucinantur hypochondriaci, tamque pravis imaginationibus dediti ſunt, ut crura ſtraminea ſe adeptos eſſe credant, et, ne ſtando vel ambulando frangantur, continuo ſedere ſtatuunt; aliquando ex vitro ſua corpora componi pro certo habent, quapropter ſe vel leviter tangi non ſinunt, ne ſtatim in fruſtra illabantur.

Haecce mentis ridiculoſa pravitas haud aliter evelli poteſt, quam metum periculi majoris ciendo,

do, e. g. per nuncium repentinum, aedes, in quibus habitant, flagrare. Modo opinioni hypochondriaſi laborantium, etiamſi falſa ſit, aſſentiendum eſt; hoc enim modo citius evaneſcet.

Si hypochondriaci contumaciter aliquid perpetrare inſtant, quod eos noceat, audacter firmeque impediri debent.

Omnia ſymptomata, quae talem animi conditionem quandoque comitantur, enumerare perdifficile eſſet; ſed, ne longum faciamus, Celſi verba praeſtantiſſima noſtro ſcopo apprime accommodata referemus. "Adverſus omnium ſic inſanientium animos, gerere ſe pro cujuſque natura neceſſarium eſt. Quorundam enim varii metus levandi ſunt, ſicut in homine praedivite famem timente incidit, cui ſubinde falſae haereditates nunciabantur. Quorundam audacia coercenda eſt, ſicut in his fit, in quibus continendis plagae quoque adhibentur. Quorundam etiam intempeſtivus riſus objurgatione et minis prohibendus eſt. Quorundam diſcutiendae triſtes cogitationes, ad quod ſymphoniae et cymbala ſtrepituſque proficiunt. Saepius tamen aſſentiendum quam repugnandum eſt; paulatimque, et non evidenter, ab his, quae ſtulte dicuntur, ad meliora mens abducenda, in-

terdum etiam elicienda ipſius intentio, ut ſit in hominibus ſtudioſis literarum, quibus liber legitur, aut recte, ſi delectantur, aut perperam, ſi id ipſum eos offendit. Emendando enim advertere animum incipiunt. Quinetiam recitare, ſi qua meminerant, cogendi ſunt. Ad cibum quoque quoſdam non deſiderantes reduxerunt hi, qui inter epulantes eos collocaverunt."

In alio loco item propoſuit, ' Removendi terrores, et potius bona ſpes efferenda, quaerenda delectatio ex fabulis ludiſque, quibus maxime capi ſanus aſſueverat, laudanda, ſi qua ſunt, ipſius opera, et ante oculos ejus ponenda; leviter objurganda vana triſtitia; ſubinde admonendus, in his ipſis rebus, quae ſolicitant, cur non potius laetitiae quam ſolicitudinis cauſa ſit?

Secunda indicatione perſoluta, reſtat, ut ad tertium medendi conſilium tranſeamus.

3tia, Si torpor, qui morbum conſtituit, ex mutationibus, quas, ſecundum naturae leges, corpora noſtra ſubire coguntur, oritur, manifeſto conſtat, quod multo difficilius ſit, eum debellare, quam debilitatem vel atoniam, quae dyſpepſiam ſequuntur. Si vero torpor ingenitus ab externa cauſa, uti labore gravi, ſimul ac intenſo frigore

ſrigore admoto, augeatur, movendo talia modiſque jamjam proferendis valde imminui poſſit.

Si aeger ſtrictiori ſiccoque corpore eſt, et plaga in frigida manet, emigrare, uti prius praecipimus, debet. Calida coeli temperies non ſolum ex interioribus ad ſuperficiem corporis externam ſanguinem promovet, quod in curatione hypochondriaſis ſummopere exoptandum eſt, ſed calor etiam vim vitalem ſyſtematis incitat, et inde ſenſilitas irritabilitaſque ejus augentur, quod incolis hujuſce inſulae tempore aeſtivo compertum habetur. Si aegri anguſtia rerum illum a domo diſcedere impediat, balneum calidum, in quo ſubinde deſcendere debet, et fovens amictus ac frictio corporis, commodum tranſmigrationis quodammodo ſupplere poſſint; his omnibus exercitationes ſupra memoratae adjungantur.

Ad imminuendum torporem, ſeu irritabilitatem ductus alimentaris augendam, tepidi liquores commode adhibentur; calor illorum ei, qui in ſyſtemate ipſo generatur, additus, et per vim relaxantem emollientemque, irritabilitatem et mobilitatem, praecipue illius partis cui admoventur, adaugent, et ſic vota noſtra ſecundant. Ad eundem finem enemata terebinthinata tepida ſubinde in inteſtina immittantur; terebinthus vi ſtimu-

lanti

lanti gaudet, quae diu poſt exhibitionem permanet, quare inteſtinis torpore laborantibus valde prodeſt, inſuper, ea, quae directe ſtimulant, in uſum alleganda ſunt. Quamvis haecce irritabilitatem ventriculi augere exiſtimentur, ſolummodo dum in eo continuentur; tamen, ſi mediocri copia et ſubinde aſſumuntur, effectus haud cito evaneſcentes edunt, ſtabiliſque ex eorum uſu rite ordinato non raro recuperatur irritabilitas; huc tendunt vina meraciſſima et probe fermentata, praecipue ab Hiſpania et Luſitania allata; ſed, ſi forte aceſcant, et inde ventriculum noceant, aegrum oportet ab iis penitus abſtinere; et cum res ſic ſe habuerit, ſpiritus tenuiores, vulgo *Brandy* vel *Rum*, aqua admodum diluti, propinandi ſunt. Illa cereviſiae ſpecies Londinenſis, *Porter* Anglice dicta, quae diu cadis condita eſt, pro potu ordinario haud inepta eſt. Cibus ex regno animali, quia non aceſcit, facilius concoquitur, et majorem ventriculo ſtimulum praebet, quam vegetabilia, eligendus eſt. Nequaquam autem intelligendum eſt, vegetabilia ſemper et penitus effugienda eſſe, ſed parca manu exhibenda eſſe. His adjiciantur condimenta ordinaria, ſal marinus, nempe, ſinapi, piper, radix raphanus, et ſimilia,

ſimilia, quorum omnia, motum periſtalticum ciendo, digeſtionem adjuvant.

Poſtremo, illa ſtimulantia, quae medicamenta ſtrictius nuncupantur, aromatica praecipue ſunt, uti cortex cinnamomi, canella alba, nux moſchata; hae vero variis modis exhibentur, forma, ſcilicet, tincturae, ſpiritus vel aquae ſtillatitiae, vel electuarii, porro, ſpiritus volat. aromat. ſpirit. lavend. comp. ſal volat. c. c. aqua picea, et talia, in gratiſſimis idoneiſque formulis adhibenda ſunt. Perneceſſarium eſt a lenioribus ſtimulantibus incipere, vel ea primo ſaltem parvis doſibus adminiſtrare; item, ſaepius eorum intermittere uſum, alia denique pro aliis invicem mutare; talis etenim corporis humani natura eſt, ut ſtimulantia, ſi non eorum doſes indies augentur, exoptatos non edunt effectus; quocirca, ſi a fortiſſimis primo incipiatur, commodum ex auctis doſibus proveniens pervertitur; porro, conſuetudo eidem ſtimulo diu et ſaepe iterato inſenſiliora tandem corpora reddit; hinc oritur neceſſitas ejuſdem medicamenti exhibitionem intermittendi. Poſtremo, licet ſtimulantia ſine intermiſſionibus adhibeantur, tamen, ſi ſpeciebus ſunt diverſis, vires eorum diutius, quam ſtimuli unius generis, pari modo uſitati, manebunt; ſic praebetur occaſio illa

ſubinde

ſubinde majori commodo alternatim adminiſtrandi.

De pleriſque modis, qui ad corporis irritabilitatem reſtaurandam accommodantur, jam diximus; noſtra igitur refert de illis, quae ad animum ex torpore et dejectione ſuſcitandum ſymbolam conferant, pauca in medium proferre; ſed de his ſub indicatione ſecunda locuti ſumus. Hic vero abs re foret addere, quod talia eſſe debent, quae animum jucundum et hilarem reddere valent; ad huncce finem aſſequendum aeger in conſortia venuſtorum atque lepidorum, praecipue ſexus ſequioris, dummodo probis moribus imbuuntur, inire debet; frui etiam oportet oblectamentis ludiſque publicis; chartulas vero luſorias, ludoſque teſſerarios, et tales qui enixam animi intentionem, et ſimul unicam ſeriem cogitationum exigunt, aſſidue evitare neceſſe eſt.

Uti corpori ſtimulantia, ſic animo oblectamenta, mediocriter adhibita, intermiſſa, necnon ſubinde mutata, competunt.

Ad portum exoptatum jam tandem feciliter appulſus, lubentiſſime Profeſſoribus hujus academiae, jure celeberrimis, ob eorum beneficia mihi largiter collata, gratias quam maximas reddo: Summa ſemper felicitate fruantur. Nec hanc occaſionem

occaſionem praetermittere oportet, palam gratias agendi eruditiſſimo Doctori Duncan, qui de me ſemper quam optime meritus eſt. Valeant etiam ſocii mei perdilecti, quorum amicitiae, eruditiſque conſortiis, per multa adjumenta in ſtudiis proſequendis, gratus accepta refero.

F I N I S.